

פרשת ויחי

ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך... ואקברה שם... (מח, ז)

רש"י : אני בבואי מפדן וגו', ואע"פ שאני מטריח עליך להוליכני להקבר בארץ כנען ולא כך עשיתי לאמך וכו', ולא הולכתיה אפי' לבית לחם להכניסה לארץ וידעתי שיש בלבך עלי אבל דע לך שעל פי הדיבור קברתיה שם.

והנה דבר זה שהסביר יעקב את מעשהו ליוסף כדי להסיר תרעומת שהיה בליבו עליו, הרי מקומה של התנצלות זו היתה צריכה שתהא בפרק הקודם כאשר ביקש יעקב והשביעו ליוסף שיקברנו בארץ כנען, ולמה המתין עם דיבורים אלו עד שבא יוסף שנית לבקרו עם בניו.

אכן יש לפרש כי בעצם הדברים אין מקום ליוסף להתרעם על יעקב, כי הרי מעיקר הדין לא היה ברירא ליה ליעקב כי יש זכות בידו לקבורה בארץ, וכדרך שנסתפק אברהם אם ארץ ישראל מוחזקת או ראויה וכדפירש רש"י לעיל (כג, ד ד"ה גר ותושב) ורק אם מוחזקת יש לו ליטלנה מן הדין, וכיון שהיה המסופק בדבר הוצרך להפציר בבני חת ולא נתרצו לו אלא מפני שהיה נשיא אלקים בתוכם, ויעקב היה מתירא שלא יתנו לו לקבורה בארץ.

אכן אחר שבא יוסף שנית שהביא את בניו אל יעקב, ואמר לו יעקב כי אפרים ומנשה יהיו כראובן ושמעון, נמצא נותן לו לחלקו של יוסף פי שנים בנחלת הארץ, נמצא יעקב התנהג עמו כבכור וכמבואר בכתובים שהעביר הבכורה ליוסף, אמנם בכור אין נוטל פי שנים בראוי אלא במוחזק, ואם נתן לו פי שנים בארץ על כרחך סבר כי מוחזקת היא, ומעתה שפיר יש ליוסף להתרעם עליו למה לא הביא אמו לקבורה בארץ שהרי הוא נוטלה מן הדין, וכאן הוצרך יעקב לפרש טעמו שהיה זה על פי הדיבור.

מקור: פנים יפות